

## **Nominatierapport Dirk Roosenburgprijs 2017**

### Doelstelling DR-prijs

De Dirk Roosenburgprijs heeft als doel de kwaliteit van de gebouwde omgeving in de gemeente Eindhoven te bevorderen door middel van openbare discussie. De prijs wordt toegekend aan een uitgevoerd project binnen de grenzen van de gemeente. Daarbij telt de kwaliteit van het ontwerp, maar ook de bijdrage die het project levert aan de beleving, bruikbaarheid en identiteit van de stad. De prijs wordt toegekend namens het College van B&W van de gemeente Eindhoven. De organisatie is in handen van Architectuurcentrum Eindhoven samen met de gemeente Eindhoven en met medewerking van de BNA kring Zuidoost Brabant.

### Algemene opmerkingen:

Op vrijdag 19 mei 2017 heeft de nominatiecommissie ruim 40 projecten bekeken. De commissie vond het van belang om deze projecten niet alleen te beoordelen op architectonische of ontwerptechnische kwaliteit, maar ook te kijken naar aspecten als het (publieke) gebruik en de waardering van een project of de vernieuwende ontwerpaanpak. Daarmee wil ze projecten nomineren die een opmaat vormen tot en discussie over gebouwde kwaliteit binnen de grenzen van de gemeente Eindhoven. Een aantal projecten is niet beoordeeld en doorgeschoven naar een toekomstige editie van de Dirk Roosenburgprijs.

### Samenstelling nominatiecommissie:

Karin Vissers, architect-directeur Vissers & Roelands architecten & ingenieurs

Tim van der Grinten, architect-directeur Moodbuilders, oprichter Enversed Virtual Reality

Marianne Verhoeven, landschapsarchitect-directeur Verhoeven | De Ruijter bureau voor landschap & stedenbouw

Stefan de Bever, architect-directeur De Bever Architecten

Jan Schevers, architect-directeur Open Architecture Office, docent TU/e faculteit Bouwkunde

Jochem Heijmans, architect-directeur Bureau Jochem Heijmans

Secretaris Dirk Roosenburgprijs 2017 en auteur nominatierapport:

René Erven, coördinator Architectuurcentrum Eindhoven

## **Nominaties 2017 in willekeurige volgorde:**

### **1. Transformatie Philips Lighting**

Beschikbare projectinformatie:

Opdrachtgever(s): Foolen & Reijs Vastgoed

Ontwerp: diederendirrix, Eindhoven

Team: Paul Diederer, Joost Roefs, Christopher Ho, Pascal Croes

Omvang: 43.000 m<sup>2</sup>

Foto: Arthur Bagen

Het voormalig hoofdkantoor van Philips Lighting dateert uit 1980. Het complex is omgebouwd en bevat nu 616 appartementen waar veelal eenpersoonshuishoudens van jonge starters of expats wonen. Op het dak is een volledig nieuwe laag gebouwd met 49 penthouses met ruime terrassen. Diederendirrix architectuur en stedenbouw ontwierp de plannen voor deze verbouwing in opdracht van Foolen & Reijs vastgoed.

De nominatiecommissie is onder de indruk van de ontwerptechnische kwaliteit van deze transformatie en heeft waardering voor het behoud en de herbestemming van het Philips complex op deze voor Eindhoven gevoelige plek. De structuur van het gebouw en de betonnen trappenhuizen zijn behouden. Het gesloten karakter van het complex heeft plaatsgemaakt voor een opener en eigentijdse uitstraling. Voor de gevels ontwierp diederendirrix een nieuwe, ingenieuze oplossing van grote schuifbare puien in een kenmerkende gouden kleur. Een kleur die het complex een eigen en eigentijdse uitstraling geeft. De koppen van de gebouwvleugels zijn bekleed met travertin, een natuursteen in een tint die fraai aansluit bij het schoongemaakte grindbeton. Het project is tegelijk ook de opmaat naar de herontwikkeling van het omliggende terrein van 3,5 hectare, het Emmasingelkwadrant. In het nog te realiseren Emmapark zal het riviertje de Gender weer gaan stromen, en krijgt Eindhoven in het centrum een publieke groenimpuls. Daarmee hinkt de nominatie op twee gedachten: een van waardering voor de bouwkundige transformatie en een van kritische nieuwsgierigheid naar de realisering van de groen impuls. Immers, het park is nog niet klaar.

### **2. Studentenhuisvesting Aurora , TU/e campus**

Beschikbare projectinformatie:

Opdrachtgever: Stichting Woonbedrijf SWS/Hhvl

Ontwerp: Office Winhov, Amsterdam met Office Haratori, Zürich in samenwerking met BDG Architecten, Almere

Oppervlakte: 12.600 m<sup>2</sup>

Foto: Stefan Müller

Vestide, onderdeel van woningcorporatie Woonbedrijf, realiseerde op de TU/e campus 303 studentenwoningen, voor met name internationale studenten en promovendi. Voor het ontwerp tekenden Office Winhov samen met Office Haratori in samenwerking met BDG Architecten.

De nominatiecommissie is erg te spreken over de ontwerptechnische en hoge esthetische kwaliteit van dit project. De dragende gevel van het schijfvormige gebouw bestaat uit geprefabriceerde betonnen sandwich elementen met een doorlopend stramien. Het is een bijzonder intelligent ontwerp waarbij de vloeren, badkamers en installaties zijn geprefabriceerd. Hierdoor is het gebouw in een korte bouwtijd gerealiseerd. Het woongebouw is bovendien fraai ingepast in de plattegrond van campus, vanaf 1957 gebouwd naar het stedenbouwkundig ontwerp van S.J. van Embden waarbij gebouwen in een doorgaand landschap zijn geplaatst. Het nieuwe masterplan voor de campus volgt deze opzet en introduceert de studentenhuisvesting in lijn met de bestaande hoogbouw.

### **3. Woningbouwcomplex Space-S, Striip-S**

Beschikbare projectinformatie:

Ontwerp: in co-creatie Inbo Architecten, stedenbouwkundig bureau Urhahn; Conversation Next (communicatie); Rutger Buch (procesbegeleiding) en 12N Stedenbouw (klantsturing)

Opdrachtgever: Stichting Woonbedrijf SWS HhVL

Uitvoering: Het Bouwburo / Stam + de Koning

Foto: Patrick Meis

‘Create your own SPACE-S!’ met deze slogan startten Woonbedrijf en Vestide een bijzondere woningbouwontwikkeling. Samen met toekomstige bewoners is een nieuw complex met ruim 400 wooneenheden bedacht en ontworpen. In het complex een variëteit aan woningtypes, waaronder lofts, appartementen en woon-werkunits, maar ook tal van collectieve voorzieningen en tuinen.

De vernieuwende ontwerpbenadering van de opdrachtgever en betrokken partijen is de belangrijkste reden voor de nominatiecommissie op dit project te nomineren. SPACE-S onderscheidt namelijk door een bottom-up aanpak, vanaf het prille begin, die heeft resulteert de vorming van een woon- en leefgemeenschap nog voordat het plan is opgeleverd. Hierdoor is het concept breed gedragen door de ruim 400 toekomstige bewoners van SPACE-S. Woonbedrijf ontving voor deze aanpak al de Vanenburg Corporatie Award 2014 en een eervolle vermelding bij de European Responsible Housing Awards in 2016 in Brussel. De vertaling van woonwensen in een concrete architectuur is door Inbo Architecten eveneens op een innovatieve manier aangepakt. Ze ontwierpen geen gebouw, maar een proces om samen met de bewoners tot een gebouw te komen.

### **4. Herontwikkeling/nieuwbouw Natlab voor Sint Lucas, Striip-S**

Beschikbare projectinformatie:

Opdrachtgever & gebruiker: SintLucas College

Total engineering: team Arup/cepezed

Architectonisch ontwerp en interieurontwerp: architectenbureau cepezed, Delft

Advies constructies, installaties e&w, bouwfysica, akoestiek en duurzaamheid: Arup bv, Amsterdam

Bouwmanagement: Laride b.v.

Hoofdaannemer nieuwbouw: Moonen bouwgroep

Hoofdaannemer oudbouw: Aannemersbedrijf MP Drijvers

Bvo: 16.842 m<sup>2</sup> (6.230 m<sup>2</sup> renovatie, 10.612 m<sup>2</sup> nieuwbouw)

Foto: Joep Jacobs

Cepezed en ingenieursbureau Arup transformeerden met medewerking van Laride een deel van het voormalige Philips Natlab op Strijp-S tot de nieuwe onderwijslocatie voor Sint Lucas, een school met creatief-technische en ondernemingsgerichte (v)mbo-opleidingen. Cepezed en Arup leverden het winnende ontwerp voor een volledige engineeringopdracht inclusief architectuur, constructies, installaties, akoestiek en bouwfysica. Na oplevering in 2016 biedt het studie- en werkfaciliteiten aan circa 1.400 leerlingen en 175 medewerkers.

De nominatiecommissie is met name onder de indruk van de manier waarop de ontwerpers het onderwijsmotto van Sint Lucas 'zien werken, doet werken' hebben uitgewerkt in een open en publieksvriendelijk schoolgebouw. De school zet letterlijk haar onderwijs in de etalage aan de Torenallee op Strijp-S. Dit resulteert in een levendige sfeer in en rond het gebouw. Ook heeft de commissie veel waardering voor de oriëntatie door het schoolgebouw, de prikkelende, gedifferentieerde ruimtelijke beleving van zowel bestaande en nieuwe architectuur en de daglichttoetreding met veel transparantie. Het nieuwe en het bestaande zijn helder te onderscheiden en hebben zichtbaar ieder hun eigen karakteristieke identiteit. Het ontwerp voor Sint-Lucas is inmiddels ook genomineerd voor de BNA Beste gebouw van het jaar prijs 2017 in de categorie Stimulerende omgevingen.

## **5. Kantoor De Nieuwe Wal**

Beschikbare projectinformatie:

Project: Kantoorgebouw De Nieuwe Wal , Wal 2 te Eindhoven

Opdrachtgevers: Kortonjo Vastgoed b.v. en Thomasse beheer b.v., Eindhoven/Maarheeze

Ontwerp: Van Lierop Cuypers Spierings Architecten, Westerhoven en Staal-Christensen, Eindhoven

Hoofdaannemer: Bouwgroep Moonen, 's-Hertogenbosch

Adviseur constructies : Raadgevend ingenieurs bureau Van Nunen b.v., Rosmalen

Adviseur installaties en bouwfysica: Raadgevend technisch bureau Huisman en Van Muijen b.v., Eindhoven

Directievoering: Facta Bouwmanagement b.v., Veldhoven

Installaties W: Van Dijnsen installatiewerken b.v., Breda

Installaties E: immens installatietechniek b.v. Sint-Michielsgestel

Installaties klimaatbeheersing: Climate-4-U, Valkenswaard

Brandbeveiliging: Kemkens brandbeveiliging b.v., Oss

Ontwerp inrichting woonbedrijf: Van Eijck & van der Lubbe, Geldrop

Foto: Patrick Meis

In het nieuwe hoofdkantoor van Woonbedrijf aan de Wal zijn vier voormalige kantoorlocaties onder één dak gebracht. Het is volledig ingericht op flexwerken. Het ontwerpconcept is van Staal-Christensen en VLCS architecten. Voor het interieur tekende Van Eijk & Van der Lubbe.

De nominatiecommissie heeft veel waardering voor het ontwerpconcept voor deze kantoorlocatie. In dit concept plooiën de bakstenen buitengevels als het ware naar binnen en vormen de achtergrond van een nieuw en openbaar stadsplein. Dit 'stedelijk interieur' is omsloten door een glazen gevel. Hier bevinden zich ontvangst en bespreekzones. Het volumineuze 'werkobject' op het plein is voor medewerkers toegankelijk via loopbruggen. Duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid zijn op een sympathieke manier tot uitdrukking gebracht in de inrichting. Zo zijn 280 stoelen opnieuw gestoffeerd en tal van meubels uit voormalige vestigingen en een telefooncel hergebruikt. Daarnaast is er veel gebruik gemaakt van oude deuren, kozijnen en gerecycled textiel.

## **6. Transformatie RAG, Strijp-R**

Beschikbare projectinformatie:

Ontwerp: Eek & Dekkers, Eindhoven

Aannemer: Bouwbedrijf van Gerven BV

Foto: Thomas Mayer

Het voormalige pompgebouw op het Strijp R is door Piet Hein Eek en Iggie Dekkers getransformeerd tot appartementencomplex.

De nominatiecommissie is erg positief over de transformatie van het voormalige pompgebouw door Eek & Dekkers. Aan de industriële en stoere uitstraling zijn nieuwe kwaliteiten toegevoegd. Er is veel aandacht voor licht, uitzichten en privacy. Een van de meest karaktervolle ingrepen is de realisatie van een nieuwe binnenstraat. Deze biedt enerzijds toegang tot enkele woningen, en anderzijds maakt deze binnestraat ruimte voor overdekte balkons van de woningen aan de noordzijde. Een langgerekte vide zorgt voor licht bij de bergingen en fietsenstalling in de bestaande kelderbak. Hoewel de binnenstraat eigendom is van de bewoners, draagt de publiek-private uitstraling bij aan de levendige sfeer van de omgeving.

## **7. Vernieuwing Philipsdorp**

Beschikbare projectinformatie:

Opdrachtgever: Woonbedrijf

Aannemer: Strukton Van Straten, Eindhoven

Ontwerp en kwaliteitsborging: BouwHulpgroep, Eindhoven

Foto: Patrick Meis

Philipsdorp werd door Philips gebouwd in de jaren 1910-1923. Stedenbouwkundige hoofdopzet werd ontworpen door G.J. de Jongh, gebaseerd op de ideeën van de tuinstadbeweging. De eerste woningen werden ontworpen door gemeentearchitect Louis Kooken (1867-1940). Latere uitbreidingen zijn ontworpen van K.P.C. de Bazel (1869-1923) en bedrijfsarchitect C. Smit. Sinds 2000

is de wijk met 771 woningen is in 4 fases aangepakt. BouwhulpGroep tekende voor het ontwerp en advisering.

De nominatiecommissie is erg enthousiast over de revitalisatie van Philipsdorp. Met veel aandacht voor detail is de monumentale en karakteristieke woonwijk door Woonbedrijf nieuw leven ingeblazen. Beeldbepalende elementen zijn hersteld, zoals de raam- en kozijnindelingen, kleurstellingen, schoorstenen en erfafscheidingen. Daarnaast was er de doelstelling om de woning te laten voldoen aan moderne woonwensen en -eisen. Er zijn collectieve isolatiemaatregelen getroffen. Dit resulteert in energiebesparing, een gezonder binnenklimaat door betere ventilatie en een einde aan vocht- en tochtproblemen. De nominatiecommissie is bovendien erg te spreken over de inrichting van de publieke ruimte, waarbij veel aandacht is voor ontmoeting, groen en energiezuinige verlichting.

## **8. Woningbouw, Karel de Grotelaan**

Beschikbare projectinformatie:

Opdrachtgever: Heijmans Bouw BV en Stichting Woonbedrijf SWS HhVL

Ontwerp: Van Helmond architecten / FAAM architects, Eindhoven

Omvang: 68 appartementen en 14 grondgebonden woningen

Adviseur constructie: Goudstikker de Vries

Adviseur installaties: Breeman en van Hees

Plantoetsers gecertificeerde toets: Nieman

Foto: Bas Gijsselhart

Woonbedrijf en Heijmans tekenden een samenwerkingsovereenkomst voor de vervangende nieuwbouw van de Airey-flats aan de Karel de Grotelaan. Deze dateerden uit de Wederopbouwperiode. Het betreft een Design, Build & Maintain opgave voor de realisatie van 56 appartementen, 12 zorgappartementen en 14 rijwoningen. Het ontwerp is van Van Helmond architecten / FAAM architects.

Een aantal aspecten van dit project vindt de nominatiecommissie lovenswaardig. In de eerste plaats de aandacht voor duurzaamheid. Samen met de 'groene huurders' is maximale aandacht voor energiezuinigheid, een groene aankleding, en een binnen de wederopbouwcontext passende architectonische vormgeving. Ook over deze fraai gedetailleerde en goed verzorgde architectuur van Van Helmond Zuidam / FAAM is de nominatiecommissie erg te spreken. Het project is het eerste in Nederland dat volgens het BREEAM-NL Sloop en Demontage certificaat is uitgevoerd.

## **9. Herontwikkeling Pompegebouw TAQ, Strijp-T**

Beschikbare projectinformatie:

Architect: Niels Olivier Architect, Bo.2 architectuur en stedenbouw

Interieurontwerp: Niels Olivier Architect, Studio Harm Rensink

Opdrachtgever: Goevaers & Zonen B.V., Settels en Savenije

Oppervlakte: Pompgebouw 2200 m<sup>2</sup>, bedrijfshal 650 m<sup>2</sup>

Foto: Patrick Meis

Strijp-T, het voormalige productieterrein van Philips, gaat zich richten op nieuwe innovatieve en technologisch hoogwaardige maakbedrijven. Pomphuis TAQ is begin jaren '50 ontworpen door het Bouw- en ingenieursbureau van Philips. Het werd oorspronkelijk gebruikt om grondwater te zuiveren en nu is getransformeerd tot onderkomen voor Settels Savenije (STTLS), een allround hightech productiebedrijf. Voor ontwerp tekenden architect Niels Olivier en Bo.2 architectuur en stedenbouw.

De nominatiecommissie vindt dit een opmerkelijk transformatieproject dat zorgvuldig en met aandacht voor de bestaande architectuur is uitgevoerd. Ook de toegevoegde bedrijfshal is secuur gedimensioneerd en gepositioneerd. Het grootste gedeelte van TAQ bestaat uit betonnen waterbassins en zuiveringsbakken. In deze ruimten zijn op strategische plekken openingen gemaakt. De doorbraken zijn zorgvuldig gekozen om kosten en werk te besparen. Het gebouw wordt verder gekenmerkt door mooi metselwerk in strakke betonnen kaders, heldere volumes en de modernistische stalen puien en balustrades. De nieuwe aluminium kozijnen hebben een donkergrijze kleur terwijl de bestaande puien zijn vervangen door witte kozijnen zoals in het oorspronkelijke ontwerp. De nieuw toegevoegde bedrijfshal doet fraai mee in het totaalconcept wat betreft volume en materialisering. De groene omgeving staat daarbij centraal. Het gebouw is daarom letterlijk om een grote bestaande boom heen gebouwd.

## **10. Caspar's Garden House**

Ontwerp en uitvoering: Caspar Schols

Opdrachtgever: Anna Ruys

Bouwbudget: 20.000 euro

Leveranciers: Knauf, Konijnenburg, Pflaum, Houthandel Smetsers, Fransman Glas

Foto: Jorrit 't Hoen

Caspar Schols ontwierp dit multifunctionele paviljoen in opdracht van zijn ouders/moeder. Het bevindt zich in de tuin van een woning in stadsdeel Strijp.

De nominatiecommissie kwam het project op het spoor via de sociale media en enkele internationale architectuurwebsites, waar het in korte tijd opmerkelijk veel aandacht kreeg. En, dat is meer dan terecht. De nominatiecommissie heeft veel waardering voor de ontwerp-technische kwaliteiten en de ambachtelijke uitvoering van het paviljoen. Het object bestaat uit vier schuivende delen die in en over elkaar geschoven kunnen worden. Hierdoor kan het paviljoen gemakkelijk worden aangepast aan veranderende weersomstandigheden en de wensen van de gebruiker. Het paviljoen krijgt zijn stabiliteit van een traditionele houten vakwerkconstructie van Douglasshout en is gebouwd op 18 pijlers van gewapend beton. Kortom, een fraai ontwerp van een jonge, veelbelovende ontwerper.

Vervolg:

Dag van de Architectuur: rondleiding Aurora: zaterdag 17 juni 2017, 11.00 uur

Dag van de Architectuur: rondleiding Philips Lighting: zaterdag 17 juni 2017, 14.00 uur

Dag van de Architectuur: rondleiding Space-S: zaterdag 17 juni 2017, 15.00 uur

Open Monumentendag: rondleiding Philipsdorp: zaterdag 9 september 2017

Jurering: donderdag 14 september 2017

Bekendmaking winnaar: Dutch Design Week: vrijdag 27 oktober 2017